

POMEN ODNOSOV V ORGANIZACIJI:

TRIKOTNIK IN-Č-TR

Prof. dr. Maja Makovec Brenčič

Mag. Matevž Raškovič

Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani

MQ konferenca, 19. 5. 2011

Vsebinsko izhodišče

- **Teorija virov podjetja** (angl. *Resource-based theory of the firm*):
  - Zaposleni v podjetju predstavljajo **ključni vir** podjetja (Armstrong, 1978).
  - Uspešno 'upravljanje' z zaposlenimi, kot ključni dejavnik **prihodnjega razvoja** podjetja (Li, Zhao & Lou, 2006).
  - Vpliv na **uspešnost in dobičkonosnost** poslovanja podjetij (Merkač Skok, 2005).
- **Trženje na podlagi odnosov** (angl. *Relationship marketing theory*):
  - Ključno je ustvarjanje **dolgoročnih odnosov z visoko stopnjo zaupanja, ki ustvarjajo vrednost** za vse deležnike podjetja na trgu (Morgan & Hunt, 1994).
  - **Model 6 trgov, kjer so zaposleni prvi in najpomembnejši kupci podjetja** (Christopher, Payne & Ballantyne, 1991).

Ključna vprašanja...

Ali lahko odnose merimo?

Kako?

Kakšen je vpliv različnih dimenzij odnosov na poslovanje?

Na kratko o raziskavi Zlata nit

- Raziskava je v letu 2010 potekala že četrto leto zapored:
  - Od leta 2007 je sodelovalo že preko **33 000 zaposlenih v Sloveniji**
  - Največja tovrstna raziskava v JV Evropi
  - Vsako leto izbran 101 najboljši zaposlovalec
  - Vključena mala, srednje velika in velika podjetja
  - Metodologija na podlagi **BSC kazalcev** (angl. *Balanced Scorecard*)

Temeljna področja raziskave: človeški viri, trženje, inovacije in poslovna ter finančna uspešnost

TRIKOTNIK IN-Č-TR

TRŽENJE in
kazalci tržne
uspešnosti

ČLOVEK

TRŽENJE
NA
PODLAGI
ODNOSOV

VREDNOST
NA TRGU V
OČEH
KUPCA

6 dimenzij HRM
odnosov

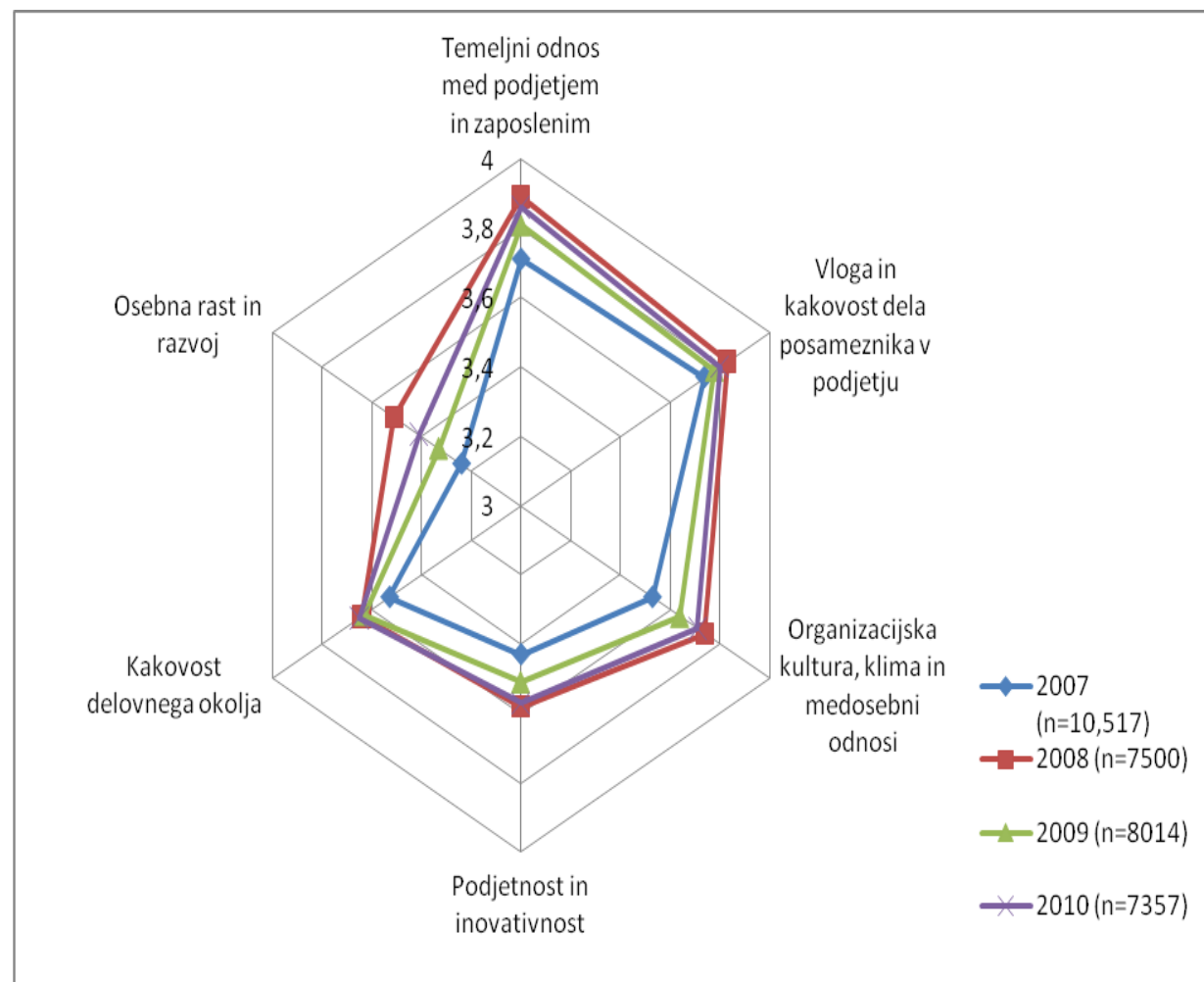
INOVATIVNOST in
kazalci inovacijske
uspešnosti

6 dimenzij notranjih odnosov: kaj kaže njihov razvoj?

V obdobju 2007-10 kljub krizi deluje stabilnost odnosov med najboljšimi zaposlovalci – v krizi odnosi štejejo

Poleg temeljnega odnosa med podjetjem in zaposlenim, je najpomembnejša dimenzija v vseh letih **vloga in kakovost dela posameznika**

V obdobju krize (glede na obdobje pred krizo) se je relativno gledano najbolj okrepil pomen **osebne rasti in razvoja** zaposlenih

Spremembe v očeh kupca!

Rangiranje pomena 6 ključnih dejavnikov: vidik zaznav kupcev

Izbrani dejavnik ponudbe	2008	2009	2010
Kakovost (v proizvodih, storitvah, procesih)	522 točk	552 točk	551 točk
Blagovna znamka (proizvoda in storitve)	289 točk	274 točk	256 točk
Cena in plačilni pogoji	374 točk	371 točk	377 točk
Raziskave in razvoj (proizvodi in storitve)	202 točk	220 točk	219 točk
Dodatne storitve (povezane z izdelki in storitvami)	256 točk	293 točk	290 točk
Zaupanje in dolgoročnost odnosov s podjetjem	393 točk	441 točk	437 točk

Pomembnost vsakega dejavnika je bila rangirana od 1. do 6. mesta.

Prikazane vrednosti predstavljajo skupen seštevek točk, ki je bil oblikovan na podlagi seštevskega posameznih mest za izbrani dejavnik ponudbe, pri čemer je 1. mesto ovrednoteno s 6 točkami, 2. mesto s 5. točkami in 6. mesto z 1 točko.

Kakovost v
proizvodih,
storitvah,
procesih

+ 5,5%

(2010/2008)

Dodatne
storitve
(povezane
z izdelki in
storitvami)

+ 13,8 %

Zaupanje in
dolgoročno
st odnosov
s podjetjem

+ 11,1%

Kupci na trgu so postali bolj preudarni, želijo več za svoj denar, **pomemben pa jim je občutek zaupanja in dolgoročnosti odnosov s podjetjem.**

Vpliv dinamike zunanjega okolja na notranje procese v podjetjih

- Lee et al. (2009): nenadne in korenite spremembe v času krize poleg nevarnosti ponujajo tudi priložnosti za podjetja, ki so vlagala v **razvoj fleksibilnih sposobnosti in virov, temelječih zlasti na odnosih**

Izbrani poslovni proces	2007	2008	2009	2010
Način izdelave proizvodov in storitev	3,60	3,80	3,82	3,74
Trženje	3,90	3,96	4,04	4,11
Upravljanje s človeškimi viri**	ni podatka	3,91	3,97	4,02
Ostali poslovni procesi	3,78	3,80	3,88	3,95

Merjeno na 5-stopenjski lestvici, kjer višja ocena pomeni višjo zaznano stopnjo sprememb.

**Omenjen poslovni proces ni bil merjen v letu 2007.

Opomba: Omenjene povprečne ocene zaznanih sprememb procesov so izračunane na ravni 101 najboljšega zaposlovalca (n=101).

Procesi trženja in upravljanja s človeškimi viri so z začetkom krize doživeli najvišjo stopnjo zaznanih sprememb in predstavljajo najbolj dinamični ter fleksibilen del procesov v podjetjih: kaj pa inovacije in razvoj?

Povezljivost trikotnika IN-Č-TR (podatki 2010)

TRŽENJE in USPEŠNOST

Podjetja, ki so zabeležila visoke stopnje sprememb (4 ali 5) na področju trženja imajo v povprečju: **stat. značilno dodano vrednost na zaposlenega (+7,000 EUR / zaposlenega)** ter višji **koeficient prodaje** (rast prodaje v letu)

INOVATIVNOST, USPEŠNOST ter DODANA VREDNOST

Inovativnost merjena kot skupni kazalec 7 trditev (Cronbach alfa = 0,878). Podjetja, ki so zabeležila visoke vrednosti inovacijskih aktivnosti in procesov ($\mu \geq 3,50$) imajo v povprečju statistično značilno: **boljšo (manjšo negativno ali višjo pozitivno) čisto dobičkonosnost kapitala (> 50%)** ter **boljšo dodano vrednost na zaposlenega**

HRM in USPEŠNOST ter DODANA VREDNOST

HRM vidik merjen s pomočjo temeljnega odnosa med podjetjem in zaposlenim (5 trditev; Cronbach alfa = 0,941). Podjetja, ki so zabeležila relativno višjo ($\mu \geq$ me oz. 4,02) skupno stopnjo kakovosti temeljnega odnosa med podjetjem in zaposlenim imajo: **skoraj 9x višjo dodano vrednost na zaposlenega in 2x višji (boljši) čisti dobiček**

POVEZANOST TRIKOTNIKA TRŽENJE- ČLOVEK - INOVATIVNOST

Tam, kjer so podjetja zabeležila visoke stopnje ($\geq 4,00$) sprememb v trženjskih procesih ter z vidika zaznanih pomembnosti v očeh kupcev postavila na 1. ali 2. mesto **zaupanje in dolgoročnost odnosov s podjetjem**, tam kažejo tudi **nadpovprečno visoke stopnje kakovosti notranjih odnosov v večini HRM dimenzij in višjo stopnjo inovacijskih aktivnosti**

PRIMERJAVE TRIKOTNIKA IN-Č-TR PRED IN PO KRIZI

2010 : 2007

- Podjetja so zmanjšala **delež prihodkov namenjenih za R&R**
  - *Delež podjetij, ki namenjajo 0% prihodkov za R&R se je povzpel iz 7,5% (2007) na 12,5% (2010)*
- Na splošno **zmanjšanje prihodkov z izdelki mlajšimi od 3 let**
- V krizi so **podjetja prilagodila svoje trženjske procese in procese upravljanja s človeškimi viri, zmanjšala pa procese na področju inovativnosti**

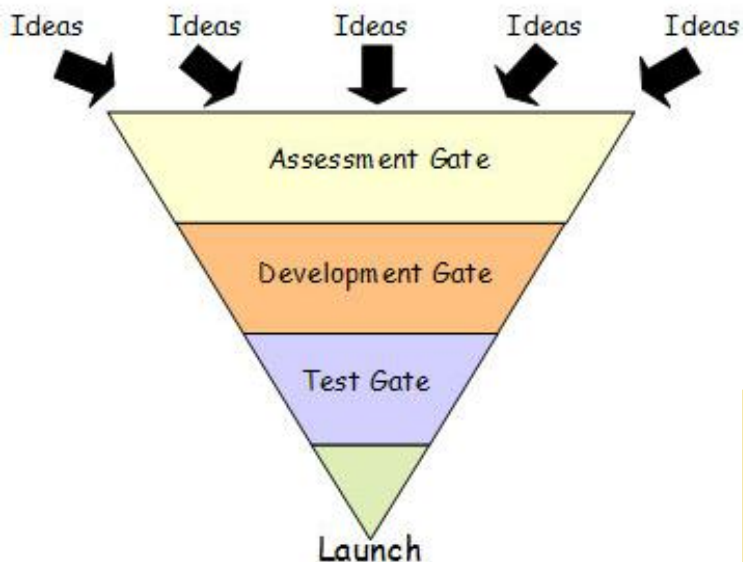
2010 : 2007

- Podjetja so v luči krize poiskala predvsem notranje rezerve in okrepila ter prilagodila svoje trženjske procese
- Racionalizacija stroškov se je delno odvila tudi na račun zmanjšanja sredstev za R&R
- V prihodnje bodo morala podjetja posvetiti več pozornosti tudi področju R&R in inovativnosti, če ne želijo dolgoročno ogroziti svoje konkurenčnosti na trgih (zlasti mednarodnih)

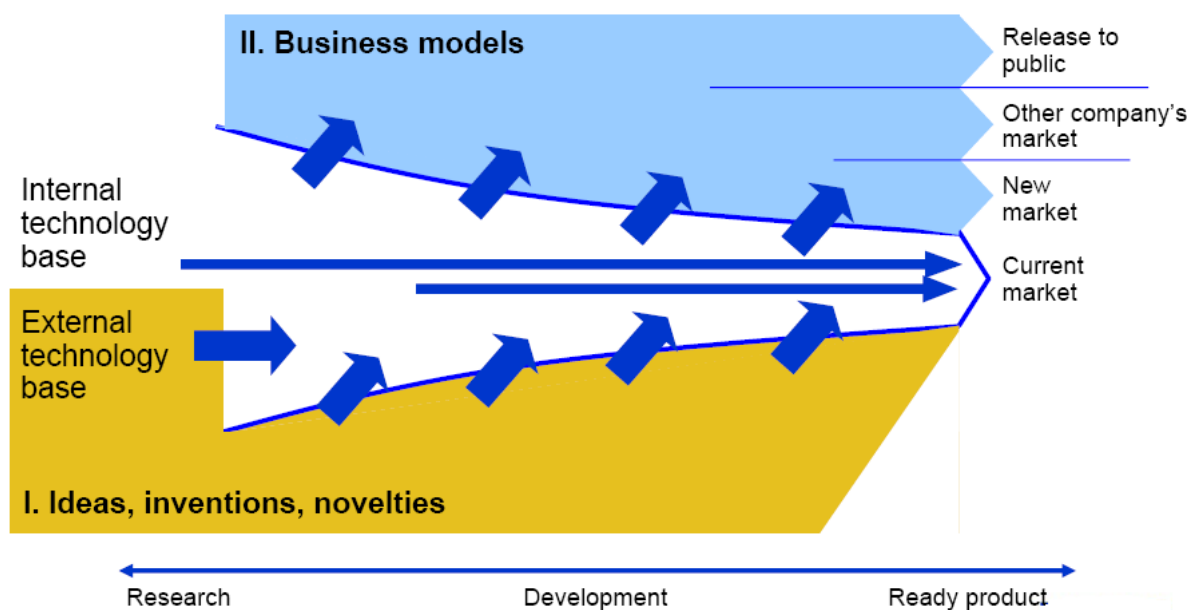

Odnosi – izvorno razmišljanje – inovacije = uspeh na trgu?

The Innovation Funnel

Odprti ali zaprti tunel?

Source: Prof. Yrjö Neuvo (NOKIA)

Odprte inovacije in kreativnost: primer Nokia – odnosi in interakcija

A Wide Variety Of “Sources And Sinks “Exists For Open Innovation

Nova poudarjena dimenzija:

KOMUNIKACIJA

Odkrito in pogosto komuniciranje vodstva z zaposlenimi

Tam, kjer so zaposleni nadpovprečno ovrednotili odkrito in pogosto komuniciranje vodstva z zaposlenimi je to povezano tudi z:

- dvakrat večjim zaznanim pomenom **zaupanja in dolgoročnosti odnosov** s podjetjem v očeh kupcev na trgu
- nekoliko višjo **zvestobo kupcev** (zadržanje kupcev)
- večjo stopnjo zaznanih **sprememb v trženjskih procesih**
- višjimi zaznanimi stopnjami **sprememb pri upravljanju človeških virov**
- višje ovrednotenim **temeljnim odnosom med podjetjem in zaposlenimi**
- višje ovrednoteno dimenzijo **osebne rasti in razvoja** zaposlenih v podjetju
- višji **inovativnosti**, ustvarjanju **dodane vrednosti** ter **poslovni uspešnosti**

Kako vnaprej uspešno povezovati dimenzije trikotnika **IN-Č-TR?**

“OUT OF THE BOX” ALI IZVIRNO RAZMIŠLJANJE

Henry Ford: *“If I asked people what they wanted, they would have said faster horses”*

Črpajmo iz različnih kulturoloških percepcij...in iz njih ustvarjajmo drugačnosti

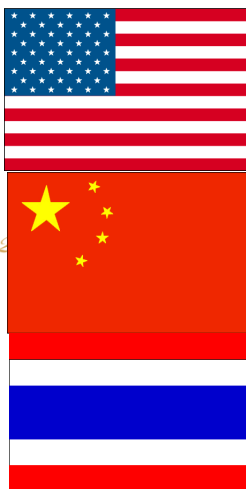
Navadna kobilica (*Acrididae*)

ZDA: škodlivec

KITAJSKA: hišni ljubljencek

TAJSKA: prigrizek

Uspeh na trgu središči **človek.**

maja.makovec@ef.uni-lj.si
matevz.raskovic@ef.uni-lj.si